

Nr 368.

Av herrar **Osberg** och **Lundquist** i Baggarbo, *angående kontrollen över underhållet av de allmänna vägarna.*

Automobiltrafikens hastiga utveckling med därmed starkt ökade krav på beskaffenheten och underhållet av våra allmänna vägar har hastigt framtvingat en omläggning av vägunderhållets hela organisation. Då det förr var tillfyllest, att vägunderhållet utfördes huvudsakligen genom påförande av grus eller annat lämpligt väglagningsämne, en högst två gånger årligen, måste nu, om vägarna skola motsvara de fordringar, som för närvarande ställas på dem, underhållet ständigt fortgå och uppkomna bristfälligheter omedelbart avhjälpas, om ej skadan hastigt skall ökas och kostnaden för dess botande mångdubblas.

Under denna snabba utveckling av vägunderhållet hava emellertid bestämmelserna för kontrollen över dess utförande kvarstått oförändrade. Enligt nu gällande väglag skall vägsyn årligen hållas av landsfiskal med biträde av två nämndemän. Sådan syn förrättas tidigt på våren eller sent på hösten å tid, som efter landstingets hörande av Konungens Befallningshavande bestämmes för hela länet eller delar därav. På vägstämman tillkommer att besluta, att till utrönande av huruvida vid vägsynen befunna brister blivit avhjälpna formlig efterbesiktning skall äga rum. Sådan besiktning förrättas jämväl av landsfiskal och två nämndemän.

Kungörelse om vägsyn skall ske minst 8 dagar före syneförrättningen å två på varandra följande söndagar och skall därvid bestämmas ej mindre dagen och timmen, då den på varje ställe tager sin början, utan även hur stor del av vägen, som varje dag kommer att besiktigas. Vid vägsyn föres protokoll, varvid antecknas för varje väglott befunna brister i vägunderhållet med angivande av sättet för deras avhjälpande och de penningbelopp, vartill kostnaden för bristens avhjälpande uppskattas. Underrättelse om de vid vägsynen befunna bristerna och de föreslagna åtgärderna för deras avhjälpande skola meddelas de väghållningsskyldige genom kungörelse.

Uppenbarligen kan ej denna kontroll över vägunderhållet under nuvarande förhållanden vara vare sig tidsenlig eller effektiv. Landsfiskalernas och nämndemännens kompetens för uppdraget kan i många fall starkt ifrågasättas. Då vägarna numera kräva ett kontinuerligt underhåll och uppkomna brister böra botas allt efter som de uppstå, borde givetvis vägsynenämnderna utgå ifrån det förändrade utgångsläget för besiktningen och inskränka sig till att pådöma bristens avhjälpande samt i övrigt tillse, att underhållet skötes rationellt. Mycket ofta förekommer dock, att vägsynenämnderna allt

fortfarande, som under naturavägunderhållets tid, pådöma grusning å långa vägsträckor, med så och så mycket grus, vilket arbete skall vara utfört till viss dag, oberoende av om vägen under mellantiden är våt eller torr, tjälad eller otjälad. Icke nog med att en god väg bana på så sätt många gånger alldeles i onödan försämras för trafikanterna, utan underhållet fördyras dessutom genom sådana olämpliga ålägganden från synemännen. Givetvis kan en mera kraftig grusning då och då erfordras på en viss vägsträcka, men tiden för arbetets utförande bör anpassas efter väderleksförhållandena m. m., så att arbetet verkställes, då vägbanan har förutsättning att bäst kunna tillgodogöra sig gruset, och får under alla förhållanden ej motiveras med att den eller den dagen blir det vägsyn. Vidare ligger det i sakens natur, att, om vägdistriktets maskiner och personal skola kunna på bästa sätt utnyttjas, underhållsarbetena inom distriktet måste ske med en viss cirkulation å de olika vägarna, för att resultatet skall bliva i såväl tekniskt som ekonomiskt avseende tillfredsställande.

Under tiden mellan de ordinarie vägsynerna är emellertid kontrollen synnerligen bristfällig och otillräcklig. Landsfiskalernas av en mångfald andra bestyr upptagna tid och intresse gör det ej möjligt för dem att utöva den sakkunniga, kontinuerliga kontroll, som numera är erforderlig. Vägarnas tillstånd under denna tid blir då mest beroende på vägunderhållarnas sakkunskap och goda vilja.

Visserligen har i det hänseendet mycket vunnits genom vägdistriktens övertagande av underhållet, dock ej så mycket att kontroll från det allmännas sida av vägunderhållet kan anses obehöfelig. Även med avseende på vägstyrelsernas vägunderhåll framträda betydande skillnader, och i de fall, där de för större eller mindre delar av distriktet överlämnat underhållet till entreprenörer, är en sådan kontroll från det allmännas sida starkt påkallad.

Huru en sådan åter under nuvarande förhållanden bäst bör anordnas är en fråga, som tarvar en ingående utredning, innan beslut om förändrade bestämmelser i detta avseende fattas. Det torde kunna ifrågasättas, om ej denna kunde lämpligen anordnas genom särskilda därtill förordnade vägkontrollörer, ett uppdrag, som länsstyrelsernas vägsakkunnige i första hand borde vara skickade att fylla.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning på vad sätt kontrollen över vägunderhållet av de allmänna vägarna lämpligen bör anordnas samt framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1928.

Oscar Osberg.

Oscar Lundquist.